

СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ЯПОНІЇ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ

Як правило, з точки зору можливості розвитку малого та середнього бізнесу, українські підприємці розглядають як потенційні саме європейські країни, зважаючи на сприятливі умови бізнес-середовища, створюваного нині між Україною та ЄС. Однак, вважаємо, що Японія потенційно може бути країною, цікавою для малого та середнього бізнесу в Україні.

Починати бізнес в Японії не важко і цей процес не повинен бути дорогим. За даними Index Of Economic Freedom (2017), свобода ведення бізнесу в Японії оцінена на 82,3 бали зі 100, що є надзвичайно високим показником, порівняно з середньосвітовим та регіональним [1]. Якщо у вас є унікальний та якісний продукт (послуги), а також ретельно контрольовані початкові витрати, то запуск власної підприємницької діяльності буде вигідний в перший рік на японському ринку. Фінансуванням малого і середнього бізнесу активно займаються кредитні кооперативи.

В Японії поширене приватне підприємництво. Більшість населення працює на підприємствах, при цьому характерним для Японії є сімейний бізнес, в якому посади і обов'язки передаються з покоління в покоління. Частка малого і середнього бізнесу в країні складає 95%, а частка зайнятого населення на таких підприємствах складає приблизно 75% [5].

Потрібно окремо сказати про зв'язок між малим і великим бізнесом. Наслідком цього є частка малого бізнесу в промисловості, яка становить 55%, зокрема, такі підприємства стали учасниками технологічних ланцюгів виробництва [6]. Великі компанії вирішують, які дії будуть кращими для них, залучаючи до співпраці малі підприємства, що в основному надають їм послуги. Наприклад, поруч з великими супермаркетами знаходяться теплиці, якими розпоряджається приватне підприємство і вирощує овочеві культури, що будуть постачатися до того супермаркету. Вигода є як для обох бізнес-одиниць, так і для клієнтів.

Податкова система Японії базується на системі, яка була створена американською окупаційною адміністрацією ще в кінці 40-х років ХХ ст. Разом з тим, за даними Індексу економічної свободи (2017), податковий тиск в Японії оцінено на 68,5 балів зі 100, що нижче від середньосвітового та середнього показника Азіатсько-Тихоокеанського регіону [1].

Економіка провінційних регіонів Японії підтримується діяльністю малого і середнього бізнесу в сфері послуг, роздрібної торгівлі та будівництва. Також, малий та середній бізнес відіграє важливу роль в активізації економіки регіонів, а також забезпеченні створення робочих місць та самозайнятості місцевого населення.

Малий бізнес Японії представлений у різних підгалузях промислової діяльності, зокрема, машинобудуванні, будівництві, а також роздрібній торгівлі. Зокрема, його можна умовно розподілити за такими категоріями: сімейні підприємства (32%), приватні підприємства (48%), юридичні особи (20%) [6]. В цілому ж частка малого

бізнесу у створенні ВВП Японії становить більше 53% [6]. Зауважимо, що успіх малого і середнього бізнесу полягає в кількісній перевазі підприємств.

Загалом, переважна більшість фірм в Японії є представниками малого та середнього бізнесу. Навіть за міжнародними стандартами Японія має відносно велику кількість малих і середніх підприємств на душу населення. Наприклад, США має 0.19 малих і середніх підприємств на душу населення, Німеччина має 0.20 малих і середніх підприємств на душу населення, коли Японія має 0.33 малих і середніх підприємств на душу населення.

Японія веде власну політику щодо малого і середнього бізнесу. Регіональні банки залишилися у бізнесі в зв'язку з політикою, яка підтримує і захищає японські 4.2 млн. малих і середніх підприємств [3]. Підтримка такої політики пояснюється тим, що малий та середній бізнес і їх працівники мають право голосу та забезпечують великою кількістю робочих місць.

Малі та середні підприємства зберегли свій сильний політичний вплив, повною мірою використовуючи свої організаційні структури для забезпечення продовження захисту. Проте, все частіше вони виявляються безпорадними та знаходяться під впливом великих корпорацій, щоб забезпечити їх виживання. Це відбувається у зв'язку із сповільненням темпів економічного зростання.

Отже, малий та середній бізнес грає одну з визначних ролей в економіці Японії, а активізація діяльності малого і середнього бізнесу може сприяти розвитку конкуренції на ринку, створюючи нові галузі та стати рушійною силою економічної перебудови.

Список використаних джерел:

1. *2017 Index of Economic Freedom / The Heritage Foundation.* URL: <http://www.heritage.org/index/visualize>.

2. *Forthcoming in Kushida, Kenji E., Kay Shimizu, and Jean Oi, eds. Syncretization: Corporate Restructuring and Political Reform in Japan: Brookings/APARC, 2013.* URL: <http://fiid.org/wp-content/uploads/2012/11/Shimizu-Role-of-SMEs-in-Japans-political-economy.pdf>

3. *Japan's Policy on Small and Medium Enterprises (SMEs) and Micro Enterprises / Small and Medium Enterprise Agency, Ministry of Economy, Trade and Industry.* URL: http://www.chusho.meti.go.jp/sme_english/outline/04/20131007.pdf

4. *Starting business in Japan / Venture Japan.* URL: <https://www.venturejapan.com/starting-business-in-japan.htm>

5. *Открываем бизнес в Японии // Бизнес прост.* URL: <https://biznes-prost.ru/otkryvaem-biznes-v-yaponii.html>

6. *Хара О. Как малый бизнес Японии помогает работать большому // DELO.UA.* URL: <https://delo.ua/opinions/kak-malyj-biznes-japonii-pomogaet-rabotat-bolshomu-293839/>

7. *Цветова И. Политика стимулирования малого бизнеса: опыт Японии // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – №. 5. – С. 37-40.* URL: http://vasilievaa.narod.ru/15_5_97.htm